

СЕРТИФІКАТНА ПРОГРАМА «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЖИСУРА КУЛЬТУРНО- МИСТЕЦЬКИХ ПРОЄКТІВ» В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті актуалізуються питання підвищення якості вищої освіти, що й спонукає професорсько-викладацький склад вишів до ефективних пошуків шляхів трансформування освітнього простору в контексті європейських вимог. Автором обґрунтовується та доводиться, що одним із таких шляхів є сертифікатні програми, які сьогодні активно впроваджуються у вищих навчальних закладах України. Окреслено вимоги, які висуває вища освіта до створення сучасних сертифікатних програм, і розкрито їхні переваги. Запропоновано розроблену авторську сертифікатну програму для здобувачів вищої освіти магістерського рівня. Аргументується доречність введення довгострокової сертифікатної програми «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів» в освітній процес Херсонського державного університету. Зроблено висновки, що успішне засвоєння здобувачами сертифікатних програм сприятиме підвищенню якості освіти у вітчизняних університетах.

Ключові слова: сертифікатна програма; освітній процес; структура довгострокової сертифікатної програми; організація та режисура культурно-мистецьких проєктів.

Постановка проблеми. Нині в Україні активізується увага до підвищення якості вищої освіти. Напрями її розвитку, концептуальні засади та стратегічні завдання, зазвичай, визначаються державними документами. Проте реалізацію поставлених завдань, покликані здійснювати викладачі вищих навчальних закладів, що й спонукає професорсько-викладацький склад вишів до ефективних пошуків вітчизняної стратегії професійної підготовки фахівців та трансформування освітнього простору в контексті європейських вимог. Досвід зарубіжних університетів з означеної проблеми підтверджує результативність упровадження сертифікатних програм, які створюються залежно від освітніх потреб і мають різне змістове спрямування (Горішна, 2015; Панова, 2019).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідниця Н. М. Горішна, аналізуючи особливості організації післядипломної освіти соціальних працівників як складової системи безперервної освіти в США, зазначає, що одним із прогресивних видів післядипломної освіти є офіційні організовані навчальні заходи – сертифікатні програми професійного зростання. Авторка наголошує: «Сертифікатні програми передбачають відвідування серії навчальних курсів, кожний з яких складається з лекцій, теоретичних і практичних семінарів, спрямованих на здобуття знань і вмінь у певній сфері. Після завершення навчання слухачі отримують сертифікат, який дає право на надання послуг, що відповідають змісту програми» (Горішна, 2015, с. 44). Вона підкреслює, що організацію та реалізацію таких сертифікатних програм покладено на відділення безперервної професійної освіти, які функціонують при університетах. На її переконання, цей прогресивний досвід доречно використовувати в Україні.

Варто визнати, що оновлення освітнього процесу в університетах відбувається з урахуванням здобутків минулого й сьогодення. У зв'язку з тим, що Україна обрала європейський вектор розвитку для інтегрування у світову спільноту, необхідно пропагувати прогресивні зарубіжні ідеї, надбання та впроваджувати їх у вітчизні виші, що нині й відбувається.

Н. С. Панова, досліджуючи питання підвищення рівня професійної компетентності державних службовців у контексті оновлення чинного законодавства України про державну службу з урахуванням вимог щодо адаптації інституту державної служби до стандартів Європейського Союзу, фокусує увагу на обов'язковості введення в освітній процес спеціальних професійних сертифікатних програм із метою підвищення кваліфікації державних службовців. Авторка підкреслює: «За результатами підвищення кваліфікації за професійними (сертифікатними) програмами за умови їх успішного виконання видається сертифікат про підвищення кваліфікації, а за короткостроковими програмами – відповідний документ про підвищення кваліфікації» (Панова, 2019, с. 6).

Н. В. Сулаєва, обґрунтовуючи освітнє середовище в Полтавському національному педагогічному університеті імені

В. Г. Короленка як важливий чинник якісної підготовки майбутніх учителів для Нової української школи, зазначає, що «...в університеті реалізуються різноманітні сертифікатні програми, спрямовані на поглиблення знань, засвоєння інноваційних технологій, форм і методів роботи майбутніх педагогів. Такими, наприклад, є: «Підготовка вчителя початкової школи до формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах НУШ», «Хмарні сервіси в професійній діяльності педагога», «Теорія і методика мистецької освіти», «Організація освітньо-дозвілєвої діяльності в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» тощо» (Сулаєва, 2020, с. 150). Дослідниця вважає, що сертифікатні програми є важливим доповненням до формальної педагогічної освіти в університеті.

Поділяємо зазначені наукові позиції та констатуємо, що сьогодні погляди багатьох науковців спрямовані на розробку та впровадження сертифікатних програм в освітній простір вишів України, підтвердження цьому ми знаходимо не лише в наукових працях, а й у мережі Інтернету, на сайтах українських університетів. Проте на даний момент у контексті порушеної тематики багато питань залишаються відкритими.

Метою статті є обґрунтування важливості впровадження сертифікатних програм (на прикладі авторської програми) в освітній процес вишів у контексті європейських вимог.

Методи дослідження. Для розв'язання поставленої мети було застосовано загальнонаукові методи: порівняння та зіставлення різних поглядів з окресленої проблеми, узагальнення досвіду, систематизація досліджуваного матеріалу, що дозволило обґрунтувати важливість упровадження сертифікатних програм у практику підготовки майбутніх фахівців у контексті європейського вектору розвитку вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Перегляд публікацій і положень про сертифікатні програми показує, що українські навчальні заклади почали активно впроваджувати сертифікатні програми з метою задоволення індивідуальних освітніх потреб здобувачів вищої освіти в набутті додаткових фахових компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей та певної галузі знань, у тому числі зі здобуттям професійної

кваліфікації. Сертифікатні програми створюються за такими освітніми напрямками:

- сучасна загальноосвітня практика профілізації освіти;
- інструмент побудови індивідуальної освітньої траєкторії;
- засіб задоволення освітніх запитів різних категорій населення.

населення.

У Положенні про сертифікатні програми Херсонського державного університету (наказ від 29.04.2021 за № 529-Д), яке складено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими закладами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності» від 27.08.2010 р., № 796 (зі змінами та доповненнями), Статуту Херсонського державного університету (далі – ХДУ) та інших нормативно-правових документів ХДУ зазначено, що сертифікатні програми фактично є спеціалізованими навчальними курсами або спеціалізованим комплексом пов'язаних між собою складових (освітніх компонентів) встановленої тривалості, який передбачає професійно спрямовану підготовку слухачів (Положення ХДУ, 2021). Саме такий підхід до розуміння сертифікатних програм видається нам найбільш прийнятним.

Із метою глибокого розуміння проблеми створення та впровадження сертифікатних програм в освітній процес вищу проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи Д. С. Мальчикова провела навчання з професорсько-викладацьким складом ХДУ за темою «Як створити привабливу сертифікатну програму?». По закінченні навчання кожен із слухачів мав представити свою сертифікатну програму за різним загальним обсягом, а саме:

- короткострокові (обсяг складає від 30 академічних годин / 1 кредит ЄКТС до 60 академічних годин / 2 кредити; програми спрямовані на підвищення кваліфікації або задоволення індивідуальних освітніх потреб різних груп населення; короткострокові сертифікатні програми не можуть зараховуватися

здобувачеві вищої освіти як освітні компоненти вибіркової частини основної освітньої програми);

- середньострокові (обсяг може складати 90 академічних годин / 3 кредити ЄКТС; 120 годин / 4 кредити; 150 годин / 5 кредитів ЄКТС; такі програми можуть зараховуватися здобувачу вищої освіти до загального обсягу кредитів як освітні компоненти вибіркової частини його освітньої програми);

- довгострокові (ці сертифікатні програми є профілізаційною складовою або засобом поглиблення і розширення програмних результатів навчання освітніх програм у межах вибірових дисциплін циклу загальної підготовки; вони можуть зараховуватися здобувачу вищої освіти до загального обсягу кредитів вибіркової частини його освітньої програми; загальний обсяг програми для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти може складати від 600 академічних годин / 20 кредитів ЄКТС до 900 годин / 30 кредитів ЄКТС і передбачати реалізацію протягом 2-3 навчальних років; загальний обсяг програми для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти може складати від 300 академічних годин / 10 кредитів ЄКТС до 450 годин / 15 кредитів і передбачати реалізацію протягом 1-2-х семестрів; якщо здобувач опанував довгострокову сертифікатну програму не в повному обсязі, то освітні компоненти сертифікатної програми зараховуються йому до циклу загальної підготовки вибіркової частини освітньої програми в обсязі здобутих кредитів без отримання сертифіката).

Однією із затверджених програм у ХДУ є довгострокова сертифікатна програма «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів» (14 кредитів ЄКТС / 420 годин).

Мета програми – систематизування знань здобувачів вищої освіти щодо теоретичних і практичних засад організації та режисури різних форм культурно-мистецьких проєктів; засвоєння та оволодіння здобувачами навичками професійної діяльності режисера, організатора та ведучого культурно-мистецьких проєктів різного спрямування у сфері івент-індустрії; ознайомлення здобувачів із практичними засадами організації та режисури на основі розробки та реалізації культурно-мистецьких проєктів.

Основні завдання сертифікатної програми:

- оволодіти теоретичними основами і досконалими професійними вміннями мистецтва сценічного мовлення для практичної реалізації культурно-мистецьких проєктів;
- засвоїти елементи майстерності актора та мову режисера (мізансценування) як основних засобів втілення різних форм культурно-мистецьких проєктів;
- опанувати методика розробки сценаріїв культурно-мистецьких заходів, що сприятиме розширенню теоретичної бази, практичних навичок і аналітично-творчих здібностей фахівців;
- сформувати у здобувачів уміння розробляти проєкти масових заходів, організовувати та проводити їх, застосовуючи на практиці набуті знання з організації, режисури та проведення театралізованих масових культурно-мистецьких заходів.

Сертифікатна програма «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів» розроблена для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за наявності ступеня «бакалавр». Програма має прикладне спрямування.

Фокусом сертифікатної програми є науково-практичне забезпечення організації й реалізації соціокультурних, мистецьких проєктів у сфері івент-індустрії та галузі гуманітарної науки.

Характерною особливістю сертифікатної програми є поглиблене вивчення дисциплін, які спрямовані на теоретичне засвоєння знань, створення культурної політики регіону та практичне студіювання організації та режисури соціокультурних і мистецьких проєктів.

Опанувавши курс сертифікатної програми «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів», випускник може працевлаштуватися в організаціях культурно-мистецької інфраструктури регіону, закладах освіти в межах культурно-мистецької проєктної діяльності, департаментах культури і мистецтва органів державної влади та місцевого самоврядування, які вирішують соціокультурні завдання.

У процесі викладання освітніх компонентів довгострокової сертифікатної програми використовуються такі педагогічні технології: пасивні (пояснювально-ілюстративні); активні (проблемні, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, інформальні, ситуативні, технології співпраці). Навчання є студентоцент-

рованим, особистісно-орієнтованим, скерованим на саморозвиток здобувачів, під час якого закладаються основи для неперервної освіти протягом усього життя.

Структура сертифікатної програми передбачає лекційні та практичні форми навчання з використанням тренінгових технологій, проєктної діяльності. Лекційні та практичні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на основі «Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті».

Оцінювання досягнень слухачів сертифікатної програми здійснюється за накопичувальною системою, відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ у вигляді: практичного виконання творчих завдань, академічного показу, усного опитування, письмової роботи.

Програмною інтегральною компетентністю є здатність до продуктивного розв'язання складних завдань, практичних проблем у галузі професійної діяльності з організації культурно-мистецьких проєктів та їх режисури, що передбачає застосування теорій, технологій, методів, прийомів мистецької педагогіки у сфері організації та режисури театралізованих масових заходів, здійснення інновацій для забезпечення культурних потреб суспільства та викликів сучасності.

У програмі визначено загальні та фахові компетентності; програмні результати навчання; кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення; академічна мобільність.

Сертифікатна програма складається з таких освітніх компонентів:

- ОК 1. Мистецтво сценічного мовлення;
- ОК 2. Акторська майстерність та режисура;
- ОК 3. Методика написання сценаріїв культурно-мистецьких заходів;
- ОК 4. Методика організації культурно-мистецьких проєктів та їх режисура.

Нижче подаємо структурно-логічну схему сертифікатної програми (див. схему 1):

Структурно-логічна схема сертифікатної програми

Формою підсумкового контролю здобувачів із кожної освітньої компоненти сертифікатної програми є диференційований залік.

Після опанування курсу «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів» та складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти отримує довідку-сертифікат про успішне проходження сертифікатної програми.

Доцільно визначити переваги опанування сертифікатних програм, а саме:

- при комплектуванні груп не має вікових обмежень;
- освітні компоненти програм не потребують попередньої спеціальної підготовки;
- зміст програм розраховано і на здобувачів вищої освіти, і на пересічних громадян, які прагнуть розвиватися, вдосконалюватися та отримати додаткову спеціалізацію;
- тривалість навчання за сертифікатними програмами залежить від її обсягу (короткострокова, середньострокова, довгострокова);
- успішне прослуховування навчального курсу або спеціалізованого комплексу пов'язаних між собою освітніх компонент засвідчується отриманням відповідного сертифікату.

З огляду на викладене вище, можна констатувати, що якісно розроблені авторські сертифікатні програми сприяють розширенню світогляду здобувача вищої освіти, поглибленню знань, практичних

навичок, набуттю додаткових фахових компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей та галузі знань, зокрема, здобуття професійної кваліфікації, що дає певні переваги випускнику вишу при працевлаштуванні.

Висновки. Отже, у результаті дослідження обґрунтовано важливість упровадження сертифікатних програм (на прикладі авторської програми) в освітній процес вишів у контексті сучасних європейських вимог із метою інтегрування у світову спільноту. Вважаємо, що успішне засвоєння здобувачами сертифікатних програм сприятиме підвищенню якості освіти у вітчизняних університетах.

Перспективи подальших досліджень у контексті зазначеної тематики пов'язуємо з ґрунтовним висвітленням змісту кожної освітньої компоненти, що забезпечує ефективне впровадження в освітній процес Херсонського державного університету довгострокової сертифікатної програми «Організація та режисура культурно-мистецьких проєктів».

Список використаної літератури

- Горішна, Н. М. (2015). Особливості організації та функціонування післядипломної освіти соціальних працівників у США. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота*, 36, 42-45.
- Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. *Сертифікатні програми*. (2021). Взято з <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/kafedra-biologiji/sertyfikatni-prohramy>
- Панова, Н. С. (2019). Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців: форми та правове регулювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*, 42(2), 4-8.
- Положення про сертифікатні програми в Херсонському державному університеті*. Сертифікатні програми. (2021). Взято з <https://www.kspu.edu/Education/CertPrograms.aspx>
- Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в Сумському державному університеті*. (2021). Взято з <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=8c840893-6361-ec11-911b-d4856459ca35&kind=1>
- Сертифікатні програми НУХТ*. (2021). Взято з <https://nuft.edu.ua/posluly/sertifkatn-programi-nuxt>
- Сулаєва, Н. В. (2020). Підготовка майбутніх учителів НУШ в освітньому середовищі закладу вищої педагогічної освіти. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*, 7 (163), 147-152.

Lidiia Lymarenko

CERTIFICATE PROGRAM «ORGANISATION AND DIRECTING OF CULTURAL AND ARTISTIC PROJECTS» WITHIN THE EDUCATIONAL PROCESS OF KHERSON STATE UNIVERSITY

Over the last decades, the system of higher education in Ukraine has been constantly changing. This situation is caused by the search for a domestic strategy of professional training in the context of modern European requirements. Of course, the directions, conceptual principles, and strategic objectives of professional training are determined by

state documents of Ukraine. However, the implementation of the tasks is designed to be made by teachers of higher educational institutions, which encourages the teaching staff of universities to effective research. Thus, due to the fact that Ukraine has chosen the European vector of development for integration into the world community, it is necessary to study advanced foreign ideas and achievements and implement them in domestic universities, which is currently happening. The author focuses on the topical issue of finding new ways to improve the quality of higher education and argues that one of such ways is the introduction of certificate programs in the educational process of universities. The researcher admits that the renewal of the educational process in universities is taking into account the achievements of the past and, of course, the present. A review of scientific publications and regulations on certificate programs shows that Ukrainian educational institutions have begun to implement certificate programs actively to meet the individual educational needs of higher education students in acquiring additional professional competencies within the specialty or related specialties and fields of knowledge, including obtaining professional qualifications. The requirements of higher education for the creation of modern certification programs (short-term, medium-term, long-term) have been determined and their advantages have been revealed. Guided by the Regulations on Certificate Programs of Kherson State University (Order of 29.04.2021 № 529-D), in accordance with the Law of Ukraine «On Higher Education», the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of paid services that can be provided by establishments and institutions of the education system belonging to the state and communal form of ownership» dated 27.08.2010, it has been stated that the certificate programs are in fact specialized training courses or a specialized set of interconnected components (educational components) of established duration, which provides professional targeted training of students. The author's certificate program «Organisation and directing of cultural and artistic projects» has been proposed, which is designed for applicants of higher education at the master's level, while obtaining a bachelor's degree. The program has an applied direction; its structure meets the requirements of higher education. The structure of the long-term certificate program provides general information, defines the purpose of the program, presents its characteristics, and suitability of graduates for employment and further study lists program competencies and program learning outcomes, describes the process of teaching and evaluating achievements in this course, mobility, the list of components of the certificate program and their logical sequence, the form of certification of applicants for higher education, the matrix of compliance of program competencies and ensuring program learning outcomes have been analyzed. Conclusions were made on the expediency of introducing certificate programs in the educational process of professional training of applicants of higher education.

Keywords: certificate program; educational process; structure of long-term certificate program; organisation and directing of cultural and artistic projects.

References

- Horishna, N. M. (2015). Osoblyvosti orhanizatsii ta funktsionuvannia pislidyplomnoi osvity sotsialnykh pratsivnykiv u SShA [Features of the organisation and functioning of postgraduate education of social workers in the United States]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ser.: Pedahohika. Sotsialna robota*, 36, 42-45 [in Ukrainian].
- Nizhynskyi derzhavnyi universytet imeni Mykoly Hoholia. *Sertyfikatni prohramy [Nizhyn State University named after Nikolai Gogol. Certificate programs]*. (2021). Retrieved from <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/kafedra-biologiji/sertyfikatni-prohramy> [in Ukrainian].
- Panova, N. S. (2019). Pidvyshchennia rivnia profesiinoi kompetentnosti derzhavnykh sluzhbovtziv: formy ta pravove rehuliuвання [Improving the level of professional competence of civil servants: forms and legal regulation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*, 42(2), 4-8 [in Ukrainian].

- Polozhennia pro realizatsiiu prava здобувачив vyshchoi osvity na vybir navchalnykh dysyplin v Sumskomu derzhavnomu universyteti [Regulations on the implementation of the right of applicants for higher education to choose disciplines at Sumy State University].* (2021). Retrieved from <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=8c840893-6361-ec11-911b-d4856459ca35&kind=1> [in Ukrainian].
- Polozhennia pro sertyfikatni prohramy v Khersonskomu derzhavnomu universyteti. Sertyfikatni prohramy [Regulations on certificate programs at Kherson State University. Certificate programs].* (2021). Retrieved from <https://www.kspu.edu/Education/CertPrograms.aspx> [in Ukrainian].
- Sertyfikatni prohramy NUKhT [Certificate programs of NUFT].* (2021). Retrieved from <https://nuft.edu.ua/poslугy/sertyfikatn-programi-nuxt> [in Ukrainian].
- Sulaieva, N. V. (2020). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv NUSh v osvitnomu seredovyshchi zakladu vyshchoi pedahohichnoi osvity [Training of future teachers of NUS in the educational environment of the institution of higher pedagogical education]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Chernihivskiy kolehium" imeni T. H. Shevchenka*, 7 (163), 147-152 [in Ukrainian].

Одержано 10.01.2022 р.

УДК 378.04:784]:37.018.43:004
DOI: 10.33989/2226-4051.2022.26.273197

Іван Дерда, м. Чернівці
ORCID: 0000-0002-1399-3879

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВОКАЛІСТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті представлено використання інформаційних технологій у підготовці вокаліста в умовах дистанційного навчання. Акцентовано увагу на тому, що дистанційне навчання в музичній освіті полегшує навчальний процес, забезпечує швидкий доступ до інформації, заохочує вокаліста до підготовки та творчої діяльності не лише на заняттях, а й самостійно. Розглянуто інформаційні технології підготовки вокаліста в умовах дистанційного навчання, які можна поділити на *online* (зберігання та передача інформації на будь-якому електронному пристрої адресата) і *offline* (обмін даними в режимі реального часу). Проаналізовано платформи для проведення онлайн-занять і організації відео- та аудіоконференцій у закладах музичної освіти України, які, зокрема, використовують педагоги у вокальному класі на кафедрі музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Описано методiku їх використання на прикладі таких платформ, як Zoom, Schoology та Google-диск.

Ключові слова: інформаційні технології; педагог; підготовка вокаліста; дистанційне навчання.